

Odense den 18. august 1993

Der er kraft og stor enkelhed i Claus Ørntofts huggerier. Hans ting er groet af det jysk nordiske, også så det ryler. Tyngden er der. Hans stenkunst ejer en selvfølgelighed som siger, at sådan skal det være. Det meste var der i forvejen, både i tanken og i granitten. Naturgroet, næsten forløst. Men den, som kikker på, må selv være med til fødslen, forløsningen.

Man kender oplevelsen fra middelalderens romanske billedsten på kirkernes mure og døbefontenes sokler. Det er stenkunst langt fra det forfinede. Enkelheden er der, kampen, den dæmpede magtfulde følelse, viljen, en bærende ide. Og dog må man anstrenge sindet for at tolke billedet, stenen. Sindbilledet i granitten er godt nok sig selv, hugget frem af stenmesteren, men det frister samtidig til udlægninger og tydninger. Lidt som livet selv. Ikke glat, ikke færdigtygget, eller spidsfindigt, ikke helt gennemskueligt; men der er mening i det og bag det. Den lidt diffuse hugning betyder, at lyset brydes blidt, så klarheden må hentes et andet sted. Indefra.

Det er sommetider lykkedes mig at drille Claus Ørntoft, fordi hans stenhuggerarbejder er så drabelige: Løverne kæmper med vældige poter og klør, Samson flår med buespændt ryg løvens kæber fra hinanden. Vædderen og tyren er klar med pandebrask til dyst, og alligevel bliver man ikke rigtig bange. Det irriterer Claus!

Men jeg tror det er sandheden, der lægger sin dæmper på volden. Den skal ikke dyrkes. Døden, kampen og volden er ikke det sidste. Der er noget, som er større end døden, derfor skal den heller ikke ha' lov til at kyse livet af os. Det er den nordiske ro, kendt fra sagaerne, hvor høvdingen, der får en pil i brystet, selv flår den ud så kødfrynserne hænger ved modhagerne, kigger på odden og siger: »Jeg er vist ved at få fedt om hjertet!« hvorpå han segner død om. Eller det jyske: »Det ku' ha' wæt møj værre!« Derfor klær Claus' stenkunst også kirker. Døden er nok den mægtigste magt i verden, men ikke i universet. Gud er større.

Når man som Claus Ørntoft gerne står et års tid eller mere og pikker og håndhugger på en granitblok på 5 eller 10 tons, for i et »spontant« samspil med den hårde natur at finde form, indhold og mening, så lærer man, at mennesket ikke er tilværelsens herre.

Vi kan ikke hugge os ind til sandheden, men vi kan hugge os et stykke af vejen, mens vi langsomt bliver en smule klogere, visere.

Han giver sig tid til at samle erfaringer, ikke for at servere dem som letfattelig tyggemad, men for at lade dem komme til orde i al deres umiddelbare, ufærdige og næsten banalt enkle styrke og tyngde.

Det er godt, at vi har en Claus Ørntoft, der har sans for historien og det rum, som skulptur og mennesker skal være i; og som tør vokse i og ud af en dansk nordisk tradition for – midt i en urolig og forfjumret tid – at finde ro og rødder, som emmer af kampvilje, grokraft og liv.

BJØRN KRAB-JOHANSEN